

"א גליציאנער שטיקל תורה..."

בו יבואו עניינים שונים על סדר פרשיות התורה

בהגיוני גדולי הדורות מאורי גליציה

כולם אהובים כולם ברורים

להדגיש ולהעמיק בדת נפש משיבת מתן נחליאל

ראה – וזמירות שבת || גיליון ש"ה

משום דמצי למימר דקאי אשאר קרבנות דחגיגה, עיין שם.

ושאר בשרי גאון עוזנו מוהרי"ש הנזכר לעיל [=גאה"ג רבי יוסף שאול נאטאנזאהן אב"ד לבוב ובעל 'שואל ומשיב'] כתב אלי להמתיק דבר זה יותר, דהא כתיב ובשלת ואכלת וגו' ופנית בבוקר והלכת לאהליך, והנה האי ופנית בבקר, בעל כרחך בוקר של ליל ט"ז כמבואר בחגיגה [דף י"ז:], וקשה, הא הפסח אינו נאכל אלא בליל ט"ו, וקרא קאמר שלאחר אכילתו ופנית בבוקר, ואיך יפרשו חכמים על בוקר [של] ליל ט"ז.

ועל כרחך צריך לומר דהאי ובשלת חוזר למה שאמר תחילה וזבחת פסח צאן ובקר, דבקר היינו לחגיגה, כש"ס פסחים [דף ע']. והחגיגה שהיתה בישול, נאכלת י"ד וכל יום ט"ו, ואם כן ליל ט"ז הוא סוף זמן אכילתו, ואתי שפיר הקרא – ובשלת ואכלת ופנית בבוקר [דהיינו בוקר של ליל ט"ז] והלכת לאהליך, ולזה לא רצה הש"ס בנדרים להביא מקרא זה.

ואתי שפיר גם דברי המכילתא דנקט – ואמר ויבשלו הפסח, וקשה מאי ואומר, ובפרט אחר שהביא מקרא בתורה, ולהנתבאר לעיל אתי שפיר, דמקרא בתורה יש לומר דאחגיגה קאי, ובישול ממש קאמר, ולכך צריך לומר ואומר ויבשלו הפסח ואתי שפיר.

קונטרס 'קוי אור' על האוה"ח הק' עה"ת לגאה"ג רבי אברהם נתן איילבערג אב"ד סאניק [נדפס בתחילה בסו"ס 'גן רווה' עה"ת (תרפ"ז) ואח"כ בנפרד (מנ"א תש"פ)]

כי יברכך ה' אלקיך בכל תבואתך ובכל מעשה

ידיך והיית אך שמח.

מהגה"ק אדמו"ר זצללה"ה מהר"ש מבאבוב

ויש ליתן דעת דידוע דבכל מקום אך הוא מיעוט, ומאי ממעט כאן.

ויש לפרש דאיתא באבות [פרק ב' משנה ז'] – מרבה נכסים מרבה דאגה, וזה אמרו כי יברכך ה' אלקיך, – ושמא תאמר אם כן יתרבה דאגתו, על זה אמר, והיית אך שמח, ואך בא למעט את הדאגה שתהיה שמח לבד בלי דאגה, עד כאן דבריו הקדושים.

ובזה הוסיף רבינו הקדוש [מו"ה רבי בן ציון] מבאבוב (שליט"א) [זצ"ל הי"ד], דהנה איתא באבות [פרק ד' משנה א'] – איזהו עשיר, השמח בחלקו, ויש לדקדק למה לא אמר השמח במה שיש לו, ומה זה הלשון 'בחלקו'.

ויש לפרש, דהנה מי שמאמין בבורא עולם ומאמין אשר רק מה שיש לו הוא חלקו, ואפילו יעמול כל ימי חייו לא ישיג יותר, זה נקרא שמח בחלקו, אבל מי שאומר כוחי

כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את ירך לאחריך לעניך ולאבניך בארצך.

אולי מרומז גם בזה מה שדרשו חכמינו זכרונם לברכה [בבא מציעא דף ע"א. בפסוק [שמות כ"ב, כ"ד] את העני עמך, ישראל ונכרי ישראל קודם, ענייך ועניי עירך, ענייך קודמים, עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמים. וזהו לאחריך – זהו כולל שני דברים, למעט עכו"ם שאינו אחריך, וגם אחריך ממש שהוא קודם לעניים זרים, ואחר כך לענייך, היינו עניי עירך.

והנה סתם עני הוא מחוסר פרנסה, על כן הוסיף לאביון, היינו התאב לכל, אפילו יש לו לחם רק שרגיל עם סוס לרכוב ועבד לרוץ לפניו [פסוק ח' ברש"י], ואחר כך בארצך, אפילו אינו בעירך רק בארצך.

ספר זבד טוב לג"ר זאב פאפירש מבראד

ובשלת ואכלת.

ובאור החיים הקדוש – "אמר לשון בישול, והתורה אמרה במצות הפסח אל תאכלו וגו' ובשל מבושל, [ו]אולי שחוזר לזבחת הבקר לשלמים שאמר הכתוב למעלה וזבחת פסח צאן ובקר וגו', ואמרו רבותינו זכרונם לברכה – צאן לפסח ובקר לשלמים."

נ"ב – לכאורה צריך עיון למה נאיד רבינו מפירוש רש"י במקומו, שפירש – ובשלת זה צלי אש, שאף הוא קרוי בישול, עיין שם, ומפורש במשנה דנדרים [דף מ"ט.]. הנודר מן המבושל אסור בצלי, ובמכילתא פרשת בא תניא – ובשל, אין בשל אלא צלי, שנאמר ובשלת ואכלת – ואומר, ויבשלו את הפסח באש כמשפט עיין שם.

האומנם כי ברד"ק ברי הימים ב' [ל"ה, י"ג] על פסוק זה – ויבשלו את הפסח כתב וזה לשונו – "לא מצינו במקום אחר לשון בישול לצלי, עד כאן לשונו, אבל כבר תמהו עליו כולי עלמא ממקרא זה דמפורש שקורא לצלי בישול, ולדברי רבינו האור החיים הקדוש דבשלת קאי אשלמים ניחא דברי הרד"ק.

ורבינו כתב כדבריו גם בספרו פרי תואר [יורה דעה סימן פ"ז סק"ג] ושקיל וטרי בזה טובא, וכתב דלפי זה אשכחנא מרגניתא, – ישובא למאי דהוי קשה לי [במאי דגרסינן במסכת] בנדרים [מ"ט.]. – [וזה לשון הגמ'] – אף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר דכתיב ויבשלו את הפסח באש, וקשה אמאי מהדר לאתויי ממה שכתוב בדברי הימים והעלים עין ממה שכתוב בתורה פרשת ראה? –

וזהו **בנאות דשא ירביצני**, היינו ללמוד קל וחומר כמו הדשאים, ועל ידי זה יבוא לידי קידוש השם, אך לא על ידי ניסיון בפועל ממש חלילה, רק על מי מנוחות **ינהלני**, שיהיה לנו מנוחה מכל אויב ושונא, רק די בקבלה לבד. **ספה"ק אמרי נועם עה"ת** [פספוט דאורייתא לפר' בראשית - אות י"ג] לגאה"ק רבי מאיר הורוויץ אב"ד דז'קוב

להעביר משם מאזני מורדיו.

בשם הגאון מו"ה זלמן מרגליות, וזה לשונו - צריך לומר **מעזני מורדיו**, והוא לקוח מלשון המקרא בישעיה' סימן כ"ג [י"א] ה' צוה [אל כנען] לשמיד מעזניה. אך לשון [להעביר] 'משם' אינו מדוקדק, ויותר נופל לומר **להעביר מהם**, ואורו עיני בעזר השם כי טעות סופר נפל גם בזה, כי הוא מיוסד על המקרא **ושמתי כסאי בעילם והאבדתי משם מלך ושרים**, [ירמיה מ"ט, ל"ח] ובמסכת מגילה דרש להאי קרא [י']: **מלך זה ושתי ושרים זה המן ועשרת בניו**, ועל שם המקרא הזה אמר **עילם שת כסאו להציל ידידיו**, **להעביר משם מעזני מורדיו**, ובדפוס או במכתב [= כתב יד] אשר נדפס ממנו בדפוס הראשון זה כמה מאות שנה, הוחלף מילת **להאבד** ונכתב במקומו **להעביר**, וכן החליף אות 'עיי"ן' של **מעזני**, וכתב תמורתו אות אל"ף, ומצוה להגיה ולתקן שיהיה אבידה חוזרת למקומה, דברי זעירא **הק' אפרים זלמן**. עד כאן לשונו. **סדר תפילות מכל השנה עם פירוש הרי בשמים** [לגאה"ק רבי ישעיה מושקאט מפראגא - ווארשא]

ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה.

לכאורה היה צריך להיות כתוב - **ויזכו לבנים**, ומהי הכוונה במה שיסד המשורר **ויזכו לראות בנים**. רק הכוונה בזה כיון שחכמינו זכרונם לברכה אמרו במסכת בבא מציעא [פ"ה.] שכל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם וכן בנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, ועל זה כתבו התוספות [במסכת בבא בתרא נ"ט. (תוד"ה והחוט המשולש) ובמסכת כתובות ס"ב: (תוד"ה החוט)] שזהו בתנאי ששלשתם ראו זה את זה ביחד, שלושת הדורות של התלמידי חכמים, האב ובנו ונכדו.

ושפיר זו הכוונה בדברי המשורר **ויזכו לראות** - שהיות ויזכו **לראות** דור שני ושלישי שלהם, על ידי זה בוודאי תהא הבטחת חכמינו זכרונם לברכה קיימת, אשר תהא תורה מחזרת על אכסניא שלה.

זמירות קול מרדכי לגאה"ק רבי יואל משה פינטער
מסאניק - ביאלע ביליץ²

[תגובות קוראינו החשובים על גליונותינו הקודמים]
לכבוד מערכת הגיליון הנפלא!
מ"ש בגליון פרשת עקב עה"פ **"ואכלת ושבעת וברכת"** וכו': עיין בספה"ק דגל מחנה אפרים פרשת בחוקותי עה"פ **ואכלתם לחמכם לשובע** (אופ"א) שפירש הפסוק **צדיק אוכל לשובע נפשו וכו'** כמו שהובא הפירוש בגיליון

ועוצם ידי הוא, נמצא לפי דבריו שאם יעמול יותר יהיה לו יותר, על זה נאמר [אבות פרק ב' משנה ז'] **מרבא נכסים מרבא דאגה**, כיון שיש לו מנה דואג שיהיה לו מאתים [קהלת רבה פ"א סי"ג].

וזה יש לפרש הפסוק כי **יברכך ה' אלקיך**, היינו כאשר תאמין שזה חלקך אשר ברכך ה' אלוקיך, ולא כוחך ועוצם ידך עשה זאת, ממילא והיית אך שמח - בלי דאגה, כי לא שייך אצלך מרבא נכסים מרבא דאגה.

ספר טללי אורות לגאה"ק רבי משה אורי קעללער

מצאנז [י"ל ונדמ"ח בפאר והדר ע"י מכון 'זכרון משה' ע"י ידידיו הרה"ג ר' צבי ברינגער שליט"א]

לא תעשון כן לה' אלקיכם.

אמרו ז"ל [מכות כ"ב.] מכאן אזהרה למוחק את השם, ולנותץ אבן מן המזבח, וכי תעלה על דעתך שישאל ינתצו את המזבח, אלא שלא תחטאו ותגרמו שיחב המזבח עיין שם.

ולהבין מה שייכות שני אזהרות אלו זה לזה, נראה כי תיכף בשעה שכרה דוד את השיטין שהוא יסוד הבית, עלה התהום להחריב את העולם ושקיל חספא וכתב עליו השם, ונשא [אחיתופל] קל וחומר, מה בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו מותר למחוק את השם, מכל שכן בשביל כל ישראל [בגמ' שם איתא בשביל כל העולם, אך העולם נברא בשביל ישראל ודו"ק], עיין שם בגמרא [סוכה נ"ג.].

נמצא שנמחק השם בכדי להציל את ישראל, כמו כן בשעת החורבן שפך חמתו על עצים ואבנים בכדי להציל את עמו, ונהרס המקדש שהוא ציורי שמותיו הקדושים, והוא כמחוק את השם, ורמזו תיכף בשעת בנין הבית שבאם יחטאו יגרמו החורבן, ויצטרך להרוס הבנים שהוא כמחוק את השם, על כן שייכים שני אזהרות אלו ביחד.

ספה"ק אמרי נועם עה"ת [ליקוטים לפרשתן אות א']
לגאה"ק רבי מאיר הורוויץ אב"ד דז'קוב

||: זמירות שבת ||:

בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני.

יש לומר בדרך הלצה, על דרך דאיתא בספרים לפרש הנוסח [בשמונה עשרה דמנחה בשב"ק] **ועל מנוחתם יקדישו את שמך**, היינו על ידי זה שהאדם מקבל על עצמו בכל פעם למסור נפשו על קדושת השם ברוך הוא, על ידי זה ניצול שלא יצטרך ליהות בפועל, ולא לבוא לידי ניסיון חלילה.

כמו שאומרים [בברכות השחר] **ואל תביאני לא לידי ניסיון**, כי די מה שמצייר במחשבתו, וזהו **ועל מנוחתם יקדישו את שמך**, על ידי קבלת קדושת השם יש לו מנוחה מאויביו ומכל רע.¹

והנה מצינו אמרם ז"ל [פסחים נ"ג:] על חנניה מישאל ועזריה אשר למדו קל וחומר מצפרדע, ועל ידי זה מסרו נפשם על קדושת שמו, הרי אשר על ידי מידת קל וחומר קבלו על עצמם למסור [נפשם] על קדושת השם.

והראשונים שלמדו מידת קל וחומר, היו הדשאים שלמדו קל וחומר מאילנות להוציא למיניהו, כמו שפירש רש"י ז"ל [בראשית א', י"ב].

¹ הערת המהדירים: מאמר זה מיוסד על דברי האר"י הק' ז"ל [פרי עץ חיים שער השבת פכ"ג] שבאמירת **ועל מנוחתם יקדישו את שמך** צריך לקבל עליו מסירות נפש.

² עיין שם מה שכתב מליצת העולם הידועה - בתחילת עניינים לשלש סעודות, כתב ואלו דבריו: פעם אחת היה רב אחד בשבת קודש באכסניא אחת, ולא היה לו לחם משנה

לסעודה שלישית בשבת קודש, ונשאל מאת אחד הנוכחים שם, למה מחזר הוא כל כך על לחם משנה, והלא אפשר לצאת ידי חובת סעודה בדברי תורה...

ויען אותו גאון, - אם אומר דבר תורה ויבוא מאן דהו ויפריך את דבריי, איוותר אני בלי תורה ובלי שלש סעודות... [והיו מסיימים בה - "א בילקע קען מען נישט אפפרעגן..."].

[פר'] עקב, וכן מפרש עפ"ז [הפסוק] יאכלו ענוים וישבעו. עיין שם עוד באריכות ויונעם לך.
בברכת התורה, - ערב יו"ד מאור הגולה רשכבה"ג הרה"ק מבעלזא זצוקל"ה זי"ע.
מאת ידידנו "בעילום שם-ארץ ישראל".

במ"ש בגליון הקודם בשם הג"ר שמעון גאבעל בעל 'כלי גולה' לפרש הפסוק צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר - שצדיק יכול לאכול לשובע שאינו כועס אבל רשע הכועס צריך לחסור כדברי הגמ' [גיטין ע']. דאמר ליה אליהו לרבי נתן - אוכל שליש ושתה שליש ולכשתכעוס תעמוד על מילואך וכו' והביא שם שראה בספר דברי נפתלי להגר"נ ברוינפעלד שהביא פי' זה בשם הרבי ר' יונתן בספרו 'תפארת יהונתן' [- ובאגב אבר"א אעיר"ה לציין מראה מקומו המדויק - היא ל"ו נדפס"ה על הפסוק ואכלתם לחמכם לשובע עי"ש.].
ואציין בזה עוד כמה מראי מקומות בענין הזה לתועלת המעיינים - עיין עוד איגרת הטיול [טיול בפרדס] עמ' י"א,

³ הנה שם הובאו ד' מהלכים לפרש הפסוק, א' - ע"פ משל כשבעה"ב מזמין אורח, האורח אוכל רק כשבעה"ב אוכל, ואם רוצה שהאורח לא יאכל, אז גם הוא אינו אוכל, ולכן צדיק אוכל לשובע נפשו - אוכל גם אם אינו רעב אוכל כדי שיאכל האורח, אבל הרשע בטן רשעים תחסר, אף אם רעב הוא לא יאכל כדי שלא יאכל האורח. אופן הב', ע"ד דת"ר שעה ראשונה מאכל לודים שניה מאכל לסטים וכו' שישית מאכל ת"ח, נמצא הרשע אוכל בבוקר, והצדיק אוכל מאוחר, ז"א כשהצדיק אוכל - לשובע נפשו, הוא בשעה שישית, ואז בטן רשעים תחסר, הרשע כבר רעב מפני שאכל בבוקר מוקדם. אופן ג' - דאיתא בגמ' אוכל שליש ושתה שליש ושליש יהא רווח במעיך כי כשיאכל השובע מלא וגדוש אולי יכעס ולא יהא מקום לכעס לכנס ויסתכן, לכן ישאיר שליש רווח להיות מקום לכעס לכנס, וזהו צדיק אוכל לשובע כי אינו מתירא מהכעס, כי כל הכועס כאילו עובד ע"ז, אבל ובטן רשעים תחסר - צריך לחסר שליש מאכלו מפני הכעס.
אופן ד' בשם ר' יונתן - שאלו מלאה"ש את הקב"ה, כתיב בתורה אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד ואתה נושא פנים לישראל, אמר להם - הם נושאים פנים לי שכתבתי בתורה ואכלת ושבעת וברכת והם מדקדקים עד כזית עד כביצה - הגע בעצמך מי צריך לנשיאת פנים? רק הרשע, אבל הצדיק א"צ לזה כי בשביל זכותו יתן לו ה' מה שירצה ורשאי לאכול הרבה, וכיון שכן אוכל לשובע נפשו, אבל רשעים צריכים לנשיאת פנים, - ובטן רשעים תחסר, וצריך לחסור ממאכלו ודו"ק.

⁴ ואד"ק שם: - עיין מה שפירש אא"ז צ"ל בערוגת הבושם הכתוב עפמאז"ל [גיטין ע']. אוכל שליש ושתה שליש והנה שליש ולכשתכעוס תעמוד על מילואך, והנה קי"ל דצבי ואיל אין להם מרה אצל הכבד, עי"ש [שו"ע יו"ד מ"ב, ס"ח, ועי"ש ש"ך סקי"ב] וכפי המבואר בדרוז"ל [ברכות ס"א]: דכבד כועס ומרה זורקת בה טיפה להניחה מריחתא, ומאהי טעמא טריפה בניקב המרה וכשר אם המרה נבלעת בתוך הכבד, עי"ש בתבואות שור [שם אות ג'] ומסתברא דחיות הנ"ל שאין להם מרה אצל הכבד מסתמא אין להם מידת רגזנות, מדלא המציא להם הבורא ית"ש מרה להניחם מהריתחא. והנה הכא כתיב בכל אות נפשך תאכל בשר, דהיינו כל שבעו, ואין צורך לפות שליש משבעו, על כן בא רחמנא להזהיר כצבי וכאיל כן תאכלנו, דהיינו כאותן חיות שאין להם מדת רגזנות דלא שייך שאם יכעוס יעמוד על מילואו, ע"כ תוכ"ד אא"ז צ"ל.

ובספר קהלת משה - החדש - עה"פ הנ"ל [צדיק אוכל לשובע נפשו], אופן רביעי.³

ועיין עוד בספר ויחי יוסף בפרשתן - פרשת ראה, על הפסוק רק בכל אות נפשך [אות ב'] ובסוף הפסקא שם, עמ' קנ"ו [במהדו' החדשה].⁴

במ"ש בנוסח זמירות שב"ק - והסר ממני ומכל בני ביתי ומכל עמך בית ישראל כל מיני חולי וכל מיני מדוה וכל מיני דלות וכו'. - בשם הגאון"ק בעל 'קדושת ציון' מבאבוב שפירוש על שרוצים ליפטר מעבודת הצבא וגזירות הגיוס וכו'.

הנה עיין בסוף ספר קדושת ציון על המועדים, בקונטרס עטרת שלמה [דב"ק מאביו הגאון"ק מהר"ש מבאבוב זי"ע - בפרשת עקב], והו' גם כן בספר ויגד יעקב - מועדים הקדמה עמ' ט"ז [בנדמ"ח].⁵

בהמשך הדברים שם מ"ש שהעצה לינצל מעבודת הצבא היא שיקבלו עליהם עול מלכות שמים כדברי רבי נחוניא בן הקנה באבות כל המקבל עליו עול תורה וכו'. - עיין בס' אביר הרועים [אבנ"ז] אות רס"ח, רע"ט, רפ"א.

ויש להוסיף עפ"ד, ע"ד שמספרין מהרה"ג הר"ר אביגדור מדוקלא צ"ל [אחי הגה"ק בעל 'דברי חיים' זי"ע], שפעם נתארח באיזה מקום על שבת, והבעל הבית עשה לכבודו פשיטא גדולה, והרב מדוקלא צ"ל התחיל לאכול מהפשטידא ולא חילק ממנו להנאספים כמנהגו, אלא אכל כל הפשטידא, והיה לתמהון לבב של כל הנאספים, ושוב נתוודע שהמשרתת המבשלת טעתה, ובמקום ליתן שמן בהפשטידא שפכה לתוכה נאפט, והרב כשהתחיל לאכול הרגיש בזה, וברוב חכמתו וצדקתו אכל כל הפשטידא כדי שלא יתוודע הדבר לבעל הבית ולא יכעס על המשרתת. ועל פי זה יש לומר בדרך צחות, רק בכל אות נפשך תאכל, דאך באופן כזה רשאי לאכול כל שבעוולא מחזי כרעבתנותא, כצבי וכאיל, אם כוונתך שלא יכעוס הבעה"ב כצבי וכאיל שחיות אלו אין להם מידת רגזנות. - עכ"ל של בעל ויחי יוסף ודפח"ח.

⁵ שם בעטרת שלמה כתב בפרשת עקב עה"פ והסיר ה' ממך כל חולי וכל מדוה מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שונאיך, דקדק דעיקר הברכה היא הרי מה שסיר מאיתנו כל חולי, וא"כ לאיזה צורך מסיים - ונתנם בכל שונאיך, רק דלפעמים יש שיצמח לאדם טובה ממה שיש לו חולי, כגון בעת שצריך איש צעיר לעמוד לצבא, דאם חולה הוא, ודאי שהממונים ישחררוהו, וזשה"כ - והסיר ה' ממך כל חולי וגו', ומסיים, ונתנם בכל שונאיך, כלומר אימתי יתן הקב"ה בך חולי, עת אשר יגיע הזמן לעמוד לפני שונאיך, אז למשך זמן קצר יתנם עליך אבל תיכף אח"כ יסירם ה' ממך. ובהערת המהדירים הביאו שם כי בעת שהיה הגה"צ מו"ה יעקב יחזק'י גרינוואלד ז"ל האבד"ק פאפא [בנו של הגאון"ק בעמח"ס ערוגת הבושם] בצעירותו משובתי שב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"ש זי"ע [מבאבוב], נתן לו פיתקא כנהוג שיתפלל עבורו מחמת שהיה צריך לעמוד אז לפני שרי הצבא, וגם היה נצרך לרפואת הגוף ואז אמר לו דבר זה.

⁶ כדאי להביא מה שכתב שם באות זו, [באות שמצויין בפנים לפנ"ז מסופר שאמר הה"ק האבנ"ז זי"ע על עצמו שהוא מיוחד בעבודת הצבא [היינו לפטור אחב"י ממנה] וביאור למה, ובאות הזו, מסופר מה שסיפר הה"ק הנ"ל לנכד של הה"ק ר' דוד'ל לעלובער זי"ע, שאברך אחד בא לסאכאטשאב לבקש ישועה להיפטר מעבודת הצבא, והה"ק נתן לו הסגולה שלו - שיקבל עליו עול מלכות שמים, והאברך ראוי לזה, וחותנו עשיר ונתן לכל הפקידים שוחד ולא הועיל כלום ונתפס בידם, ודפק חותנו על דלתות הה"ק מסאכאטשוב ולא

מאת ידידינו הרה"ג החפץ בעילום שמו שליט"א קרית בעלזא ירושת"ו

הוספה למדורכם הנחמד שחידשתם על זמירות שבת, והוא ג"כ שייך לפדשתנו בס"ד:

אעתיק לכם ממש"כ בס"ד בנחלתנו לפרשת ראה גליון קמ"ט משנת תשע"ה –
"בק"ק [בעלזא] אומרים בזמר 'ברוך א-ל עליון' – 'והוא ידרוש לציון עיר המשובחה', ולא 'עיר הנידחה'.
ובפשטות הענין שאין רוצים להזכיר בשבת קודש דברים מענין הגלות וכדומה.

כמו שהבאנו [בגליון לשב"ק תשעה באב, גליון קמ"ז עמוד ב' ובגליון קמ"ח לפרשת עקב עמוד ד'] שאין אומרים הזמר 'ברוך ה' יום יום' מפני שמדבר מענין הגלות. – כמו כן אין רוצים להזכיר דברים בצד השלילי, ולכן הפכוהו לצד החיובי.
וכן בזמר 'כי אשמרה' [שאנו חוזרים אותו בסעודה שלישית] אין אומרים 'המתאבלים בו אחר נסוגים', אלא – 'המתענגים בו ששון ושמחה משיגים', וכן במקום 'מחל מלאכה בו סופו להכרית', אומרים 'מענג נפשו בו סופו לשארת'.

לגבי 'עיר המשובחה' אפשר להסמיק עוד מדברי רש"י בפרשתנו, בפרשת עיר הנידחת שכתב על הפסוק [י"ג,

י"ג] **באחת עיר אשר ה' אלקיך נותן לך לשבת שם, -**
[כתב רש"י] פרט לירושלים שלא ניתנה לדירה.

ובגמרא בבא קמא [פ"ב:] – עשרה דברים נאמרו בירושלים, ואחד מהם הוא שאינה נעשית עיר הנידחת, ובהמשך הגמרא אמרו שהוא מפני שכתוב בפסוק הני"ל **באחת עיר**, וירושלים לא נתחלקה לשבטים [ופירש רש"י שערך משמע שאתה יודע למי מיוחדת היא].

ולכן אין לומר על ציון שהיא עיר 'הנידחה' אלא עיר 'המשובחה'.

ולאחר שכתבנו כל זאת, הגידו לי על סמיכות פירוש רש"י הני"ל לנאמר בזמירות שב"ק, דדבר זה מיתאמרא משמיה **דהרב הקדוש רבי מאיר'ל מפרעמישלאן זיע"א [הערות העורך:]** וכן מובא במנהגי ה"ק מסקאליא, והה"ק מטאלנא ועוד, וכן מנהג נאדווערנע ויש גורסים 'עיר המלוכה' אולם לא מצאתי לעת עתה מקור לדברים] דלכן משוררים **עיר המשובחה. [הערות העורך:]** רבים מציינים שמקור הדברים ב'דברי מאיר' [לדוגמא בזמירות תהילות אליעזר], ולא מצאתים עד הנה, ואודה למי מקוראי גליונו שם ימצא לנו מראה מקום מדויק.].

מאת ידידינו הרה"ג **רבי יעקב יהושע בויס שליט"א עורך הגליון הנחמד 'נחלת יעקב יהושע' קרית בעלזא ירושת"ו**

||אן אויסשפראך...||

הגאון מהר"ם שפירא זצ"ל אב"ד לובלין וראש ישיבת 'חכמי לובלין', היה רגיל לספר מה שבדידיה הוי עובדא, - פעם ביקר אצל רבינו [גאה"ג רבי יוסף ענגיל ראב"ד קראקא ובענדין], ונסבה שיחתם אודות גאון מפורסם בדורם, שאמרו עליו לשונות של גוזמא, כי בקיאותו חידוש פלא אחת לאלף שנה, שאל רבי מאיר שפירא לרבינו: "מה בין בקיאותיה דמר לבקיאותו של גאון פלוני?" [ויען הגר"י:] "התנדעו מה רבנית בערב פסח לרבנית בחג עצמו? זהו בדיוק ההבדל בינינו!"

סתם ואחר כך פירש, - בערב פסח, כאשר כל כלי הבית מונחים שלא במקומם, נראה הדבר כאילו ישנם המון חפצים, לא כן בהתקדש החג, ישנו רושם כאילו הכלים מעטים הם, כי הכל מסודר על מקומו, הגאון ההוא הוא בחינת "רעבעצין פאר פסח", ואני בבחינת "רעבעצין בפסח"?

[בס' 'רב רבנן' הובא בשם נכדו של מרן בעל 'שבט הלוי' זיע"א – הגר"ר מרדכי ישראל איצקוביץ שליט"א מרחובות, שהגאון מהר"י אמר זאת עליו ועל הגאון רבי יוסף ראזין מראגאטשוב בעל 'צפנת פענח' על רמב"ם ז"ל].

סיפר מרן בעל 'שבט הלוי' זיע"א [מובא שם במאמרו של נכדו הרה"ג הנ"ל] – דבר בעתו מה טוב, ל'בין הזמנים', - שהגאון רבי מאיר אריק היה פעם במקום נופש יחד עם הגאון מהר"י ענגיל זצ"ל, ובא לבקרו שם, והמהר"י ענגיל ישב וכתב חידו"ת, וכשהבחין ברבי מאיר, אמר לו: **בטשטשער רב**, [הגאון רבי מאיר אריק היה מלפנים רב בבוטשאטש ואח"כ בטארנא] **קשה לי להפסיק באמצע הכתיבה, אני מבטיח שכשאתה אבוא אליך**. ואכן לאחר כשעתיים בא מהר"י ענגיל אל הגר"מ אריק והביא לו קונטרס שלם שכתב על מזמור כ"ד בתהילים [ב'קו' אלה תולדות יוסף] הביא ידידינו הגר"ר צבי זאב הכהן פריעדמאן שליט"א, מהדיר תורת הגאה"ג זי"ע, שהיו לו חיבורים על עוד פרקים בתהילים עי"ש [ביניהם כמדומה חיבור על פכ"ז 'לדוד ה' אורי'].

עוד הובא שם, שהגמרה"י ענגיל ז"ל לא היה פותח את הדלת בבוקר לפני שלמד ארבע עשרה דפי גמרא!!!! – כן הו' שם מהגר"ר שמואל אליעזר שטערן שליט"א סיפר ממרן בעל שבה"ל זיע"א שראה רשימה שכתב המהרש"ם כמה הוא צריך ללמוד כל יום – ח"י דפי גמרא, מפני שרצה לסיים הש"ס כל חצי שנה,...

עורך הגליון: הר"ר חיים משה הכהן זורגר הי"ו – מערכת 'א' גאליציאנע שטיקל תורה' - תשפ"ו – AGALITSYANER @ GMAIL.COM

היתה פעולת הצדיק מלעלוב וסיפר לו החלום והביא כעד את משמשו, שמיד שהקיץ אמר לו שחתנו יהא חפשי, - כאשר נשאל הה"ק בדרך תימא [מנכד הה"ק מלעלוב] האם הכיר את הה"ק מלעלוב ז"ל בחיים חיותו, ויען הה"ק, שיש זמן כינוס צדיקים בגן עדן ואז יש לאדם רשות להתראות עצמו עם איזה צדיק שרוצה ואני בחרתי לי להתראות עם הרה"ק מלעלוב זצ"ל, וסיים ואמר – הצדיק ר' דוד'ל היה אוהב לזקוני וגם לנו הוא לאוהב. עד כאן המעשה.

⁷ מובא בקונטרס אלה תולדות יוסף בסו"ס **תפארת יוסף** עה"ת לבראשית מחידושי גאה"ג מהר"י ז"ל שההדיר, ערך, וליקט ברוב פאר והדר ידידינו הרה"ג רבי צבי זאב הכהן פריעדמאן שליט"א י"ר מכון תפארת יוסף – מאנסי נ"י. – שם כתב ששמע דבר זה ממרן בעל שבט הלוי זיע"א ששמעו מפי המהר"ם שפירא עצמו.

היה לו עצה עבירו, ובלילה אחד אחר שנסע החותן של האברך הלז, באמצע לימודו בלילה אפס כח הה"ק ושכב על הספה וראה בחלומו והנה הוא במתיבתא דרקיעא, והרבה צדיקים יושבים ובראשם הה"ק הרבי ר' אלימלך זיע"א, ואחזו שם בברהמ"ז ושאלו מי יברך, וענה אחד מהחברייא – "הגם שהרבי ר' אלימלך יושב כאן, אני צריך לברך, כי היה אצלי אחד הזקוק לישועה מן הצבא – והזכיר שם האברך הנ"ל, והבין הה"ק מסאכאטשוב כי מדובר בהה"ק מלעלוב, והלך לשולחן והביט בפניו וראה שכך הוא, וייקץ, ואמר למשמשו אם יש ידיעה מאותו אברך, ויען המשמש שכעת באה ידיעה ממנו שלמחר יעמוד לפני הודעה הצבאית פעם שנית, ואמר הה"ק למשמש שיצא חפשי הפעם בודאי, ואח"כ בא חותן האברך הלז, ושאלהו הה"ק היכן היו אחר שנסעו מסאכאטשוב, ויען החותן שנסע לביתו דרך עיר לעלוב והלך שם על קבר הצדיק ר' דוד לעליווער זצ"ל והניח שמה קוויטל והתפלל על קברו, - אז אמר לו הה"ק שהישועה הלזו